

europuls

CENTRE OF EUROPEAN EXPERTISE

CONSULTĂRI CETĂȚENEȘTI PENTRU VIITORUL UNIUNII EUROPENE - Desfășurarea în ROMÂNIA -

INTRODUCERE

Uniunea Europeană se află într-un amplu proces de reformă și regândire a drumului de urmat în viitor. Acest proces nu se poate, însă, realiza fără implicarea cetățenilor europeni în dezbaterile despre cum ar trebui să arate viitorul Uniunii. Acest lucru a devenit evident și pentru decidenții de la Bruxelles, dar și pentru cei din celelalte capitale din UE, în frunte cu Președintele Franței, Emmanuel Macron. O amplă campanie de consultări cetățenești a fost demarată, o campanie care a angrenat aproape toate statele membre ale UE și care este pe punctul să se încheie cu un raport final prezentat și dezbătut în cadrul Consiliului European.

Acest raport analizează desfășurarea și impactul acestei serii de consultări cetățenești în România, consultări care s-au dorit a fi parte a unui proces mai larg, pan-european. Scopul prim al raportului este să îmbunătățească informarea publicului din România, dar și a publicului european, despre derularea acestei campanii. Mai mult, ne dorim să realizăm o imagine cât mai completă a consultărilor cetățenești naționale pentru a stabili, pe cât posibil, ce a mers bine și mai puțin bine în organizarea și desfășurarea lor, cu scopul de a evidenția practicile bune, precum și de a face recomandări pentru îmbunătățirea formatului unor viitoare astfel de consultări despre viitorul Uniunii. În același timp, raportul urmărește și informarea organizațiilor din UE interesate de desfășurarea consultărilor în România despre cum pot fi acestea comparate cu consultările similare din celelalte state membre.

Raportul pornește de la prezentarea conceptului de „convenție democratică”, promovat de președintele francez și preluat de Comisia Europeană sub forma consultărilor cetățenești. Odată preluat de Comisia Europeană, acest concept a fost apoi implementat și în România de către decidenții politici. Vom analiza în acest raport formatul de consultare preferat în România. Vom continua apoi cu prezentarea evenimentului de deschidere a seriei de consultări și cu prezentări ale calendarului de evenimente, urmat de o incursiune în detaliile practice ale desfășurării evenimentelor. Raportul va fi încheiat de o scurtă concluzie și de unele recomandări de îmbunătățire pe viitor.

1. Conceptul european

Președintele francez, Emmanuel Macron, a lansat pentru prima dată ideea de a „reconstrui” Europa pornind de la dialoguri cu cetățenii europeni într-un discurs la Atena, în toamna anului 2017. Acesta [a precizat](#) că „Europa nu poate să își continue destinul decât dacă acest destin este ales și dorit” de către cetățenii săi. Macron a dezvoltat această idee și, în cele din urmă, a lansat seria de „convenții democratice” în aprilie 2018, în Strasbourg. Tipul de „convenție democratică” avută în vedere de Macron a fost inspirată din campania pentru alegerile prezidențiale franceze din 2017, când **Mișcarea En Marche** a consultat electoratul francez prin întâlniri la nivel local. „Convențiile democratice” își propuneau, astfel, să strângă numeroase grupuri țintă (sindicate, patronate, studenți, think-tanks, asociații naționale etc.). Modalitățile de atragere a unui spectru atât de larg de persoane au presupus atât lansarea de chestionare cu un anumit număr de întrebări, precum și întâlniri propriu-zise la nivel local, unde se putea intra direct în contact cu cetățenii francezi.

Consultările au fost implementate la nivel european pe două paliere. Pe de o parte, Comisia Europeană și-a luat responsabilitatea de a realiza și administra un [chestionar](#) pentru cetățenii europeni, chestionar care a fost lansat online pe 9 mai 2018. Pe de altă parte, guvernele din statele membre au primit responsabilitatea de a organiza consultările cetățenești la nivel local.

Pentru organizarea la nivelul statelor membre a unei consultări largi a fost nevoie de un document comun, acceptat de toate statele membre, și care să stabilească anumite principii comune. Acest document a fost prezentat de Comisia Europeană: *Inițiativa Consultărilor cetățenilor UE – cadrul comun* ([EU Citizens’ Consultations Initiative – Joint Framework](#)). Statele Membre au acceptat să organizeze astfel de consultări doar în măsura în

care un *principiu al flexibilității* a fost convenit la nivel european. Statelor membre le-a fost dată mână liberă în alegerea numelui și numărului consultărilor naționale, intervalul în care aceste evenimente urmau a fi organizate, structura și formatul consultărilor precum și alegerea organizatorilor direcți, agenda evenimentului și tipul de raportare. În cele din urmă, ideea „convențiilor democratice” de inspirație franceză a fost modificată în formatul „consultărilor cetățenești” cu un grad mare de flexibilitate oferit guvernelor naționale care au ales să participe. S-a stabilit totuși că aceste consultări vor fi încheiate prin concluzii ce vor fi aprobate la nivel național și apoi transmise la nivel european pentru a fi transformate într-un raport final și apoi în proiecte legislative care să răspundă nevoilor declarate ale cetățenilor europeni. Tema expresă a consultărilor a fost tema refondării UE precum și teme adiacente acesteia. De asemenea, scopul declarat al consultărilor a fost acela de a implica cât mai mult cetățenii europeni în dezbaterile despre viitorul Uniunii Europene în perspectiva alegerilor europene din mai 2019, precum și a summit-ului de la Sibiu, din 9 mai 2019.

2. Preluarea conceptului în România

România s-a oferit să preia și să implementeze conceptul european de consultări cetățenești prin intermediul aparatului de lucru al **Ministrului Delegat pentru Afaceri Europene, în aceea perioadă Victor Negrescu**. Conceptul a fost preluat în România în mod centralizat și printr-o abordare de sus în jos (top-down) care a plasat întregul proces de organizare și de desfășurare a consultărilor cetățenești sub egida **Ministrului delegat pentru Afaceri Europene**, în colaborare cu **Institutul European din România (IER)**. În unele cazuri, acestora li s-a alăturat un al treilea

partener, în funcție de tema și de locația discuției. Institutul European din România este o instituție subordonată Ministerului Afacerilor Externe, care are drept scop, prin activitățile desfășurate, sprijinirea politicilor Guvernului care decurg din statutul României de stat membru al Uniunii Europene. Astfel, organizarea și desfășurarea consultărilor s-a petrecut sub egida Ministerului Afacerilor Externe din România și a instituțiilor subordonate lui.

Consultările introduse în România sub titlul „Consultări cetățenești pentru viitorul Uniunii Europene” au fost lansate în capitala țării printr-un eveniment de anvergură care a fost urmat de alte evenimente în diferite orașe ale țării, care au acoperit toate regiunile istorice ale României. Organizatorii au decis ca dezbaterile să acopere numeroase tematici și nu doar tematica refondării Uniunii. Astfel, consultările au tratat teme variate, de la tema Politicii Agricole Comune la Europa digitală, sau Europa valorilor comune. Campania de consultări a fost încheiată tot la București cu un eveniment similar celui de deschidere unde fostul Ministru Delegat pentru Afaceri Europene, Victor Negrescu, a prezentat principalele concluzii ale campaniei naționale.

Formatul consultărilor propriu-zise a fost de tip conferință, unde au fost invitați vorbitori care au fost plasați în fața publicului participant. Acești invitați au ținut discursuri și comentarii referitoare la tematica abordată precum și referitoare la întrebările puse publicului și răspunsurile obținute. Această interactivitate a fost obținută prin oferirea accesului la o platformă online, Sli.do, atât pentru publicul din sală, cât și pentru publicul din mediul online - toate consultările fiind transmise [live](#) pe rețelele de socializare. Platforma online a permis convertirea aproape instantanee a răspunsurilor publicului în rezultate palpabile care au fost apoi puse în context de invitații vorbitori. Au urmat apoi o sesiune de întrebări și răspunsuri cu publicul participant. Un alt aspect important al consultărilor a fost angrenarea unui spectru larg de participanți, care

au interacționat cu persoanele invitate la dezbateri. Pe de altă parte, dacă participanții din sală au provenit din medii variate, invitații vorbitori au fost în marea lor majoritate din mediul politic, cu mici excepții din mediul academic. De altfel, toate consultările l-au avut în centru pe Ministrul Delegat pentru Afaceri Europene, ministru care a condus toate discuțiile.

Abordarea top-down, aleasă pentru implementarea consultărilor cetățenești, are anumite avantaje, dar și numeroase limitări. De altfel, **Europuls a propus preluarea conceptului în România printr-o altă abordare, mai degrabă de jos în sus (bottom-up), care să fi deschis organizarea și pregătirea consultărilor unui spectru cât mai larg de eventuali parteneri din societatea civilă.** O deschidere cât mai largă ar fi permis dezvoltarea calendarului de evenimente prin creșterea numărului acestora și a locațiilor de desfășurare, precum și o diversificare a opiniilor și o cât mai largă integrare a entităților interesate de consultări din societatea românească.

3. Calendarul de evenimente

Până la încheierea campaniei au fost organizate 12 evenimente sub egida „Consultărilor cetățenești pentru viitorul Uniunii Europene”. Evenimentele au acoperit toate regiunile istorice ale României, prin cel puțin o prezență într-un oraș.

Calendarul evenimentelor, temele abordate și locațiile au fost următoarele:

- 9 mai, București – Conferința de lansare a consultărilor cetățenești privind viitorul Europei;
- 6 iulie, Arad, jud. Arad – Consultare cu tema „Europa, actor global”;
- 12 iulie, Constanța, jud. Constanța – Consultare cu tema „Conectivitate, Competitivitate, Piețe”;

- 13 iulie, Panciu, jud. Vrancea – Consultare cu tema „Politica Agricolă Comună și Dezvoltarea Locală”;
- 23 iulie, Fălticeni, jud. Suceava – Consultare cu tema „Coeziunea, o valoare comună europeană”;
- 10 august, Craiova, jud. Dolj – Consultare cu tema „Europa Convergenței: Ocupare și Drepturi Sociale”;
- 19 august, Negrești-Oaș, jud. Satu Mare – Consultare cu tema „Europa valorilor comune”;
- 29 august, Târgoviște, jud. Dâmbovița – Consultare cu tema „Cetățeanul european, în prim-planul reformei UE”;
- 14 septembrie, Alba Iulia, jud. Alba – Consultare cu tema „Europa Convergenței: Inovare și Digitalizare”.
- 27 septembrie, Bârlad, jud. Vaslui - Consultare cu tema „Coeziunea, o valoare comună europeană”
- 27 septembrie, Bacău, jud. Bacău, Consultare cu tema „Europa pe care și-o doresc copiii”
- 8 octombrie, București - Conferința finală din seria „Consultări cetățenești pentru viitorul Uniunii Europene”

4. Desfășurarea consultărilor cetățenești

Conferința de lansare a seriei de consultări cetățenești a avut loc în București, pe 9 mai 2018, de ziua Europei, în Aula Bibliotecii Central Universitare. Evenimentul a fost deschis publicului larg. Au participat numeroși reprezentanți ai administrației publice centrale, ai corpului diplomatic acreditat la București, reprezentanți ai mediului academic și reprezentanți ai mediului non-guvernamental, elevi, studenți, mass-media. Evenimentul a luat forma unei sesiuni interactive de consultare activă a participanților prezenți, dar și a participanților care au urmărit evenimentul pe rețelele de socializare și care au putut răspunde

celor șase întrebări despre viitorul Europei prin intermediul platformei Sli.do. Evenimentul a fost moderat de doi jurnaliști și, înainte de lansarea întrebărilor, au luat cuvântul Victor Negrescu, Ministrul delegat pentru Afaceri Europene atunci și Gabriela Crețu, senator, președinte a Comisiei pentru Afaceri Europene din Senatul României. Întrebările au fost apoi lansate, iar răspunsurile publicului, afișate în timp real, au fost comentate de către experți în domeniul afacerilor europene, aflați în sală. De exemplu, prima întrebare a vizat oportunitățile pe care le implică apartenența la UE a României. Peste 70% dintre respondenți au răspuns că posibilitatea de a călători într-un alt stat membru este o oportunitate importantă, urmată de posibilitatea de a studia într-un alt stat membru, dar și de posibilitatea de a adera la valorile europene. Lazăr Comănescu, Ambasador și fost Ministru de Externe, a comentat răspunsurile publicului. Același mecanism a fost folosit și pentru celelalte întrebări, cu răspunsuri în timp real. Alți comentatori ai răspunsurilor la întrebări au fost: Ionuț Sibian, director executiv FDSC; Mihai Dragoș, Președinte al Consiliului Tineretului din România; Mihai Șandru, director al Centrului de Cercetări Juridice, Academia Română; Augustin Furea, Prof. Univ. Dr., Facultatea de Drept a Universității București; Gabriela Drăgan, director general al Institutului European din România. Concluziile finale au fost trase de ministrul delegat. Printre celelalte întrebări adresate publicului s-au regăsit: ce probleme ar putea influența viitorul UE?; care sunt domeniile prioritare pentru România în timpul Președinției Consiliului UE?; care sunt direcțiile strategice pe care ar trebui să le promoveze România pentru viitorul UE?; au fost îndeplinite așteptările după aderarea la UE?; care este bilanțul aderării României la UE?

Același format de dezbateri a fost păstrat și pentru celelalte consultări din serie, cu aceleași întrebări puse la toate evenimentele din țară, ceea

ce a oferit o foarte bună ocazie de a compara răspunsurile venite la aceste întrebări din diferite zone ale țării. Pe lângă cele 6 întrebări comune la evenimentele din țară au mai fost adăugate alte 2 întrebări specifice temei fiecărei dezbateri. Astfel la Arad, spre exemplu, au mai fost adăugate două întrebări care au atins tematica de politică externă și de securitate a UE, iar la Panciu au fost adăugate întrebări în legătură cu viitorul Politicii Agricole Comune.

S-a remarcat încă de la evenimentul de lansare ușoara deconectare de campania mai largă de consultare la nivel european. [Ideea inițială](#) a lansării consultărilor cetățenești a prevăzut ca măcar o parte dintre întrebările adresate respondenților la nivel local să fie comune cu cele de la nivel european. S-a dorit în principal crearea unei dezbateri pan-europene care să culeagă opiniile cetățenilor din toate statele membre despre viitorul Europei, văzut ca un destin comun tuturor. Or, întrebările propuse publicului român au fost mai degrabă specifice României și mai puțin cu o adevărată deschidere europeană. Întrebările au atins teme precum bilanțul aderării României la Uniunea Europeană dar și beneficiile aduse de apartenența la blocul comunitar pentru români.

În plus, organizatorii evenimentelor nu au reușit să promoveze adecvat nici campania mai largă de la nivelul UE, unde [chestionarul online inițiat de Comisia Europeană](#) este încă disponibil pentru orice cetățean european în vederea completării. Referințele la acest chestionar în timpul dezbaterilor au fost sporadice. O singură menționare se regăsește în [articolul](#) care face o recapitulare a evenimentului de lansare a consultărilor în România, publicat pe site-ul Ministrului delegat pentru Afaceri Europene. În afară de această referință, în niciuna dintre paginile care promovau sau recapitulau

evenimentele, nu a fost promovat acest chestionar.

Evenimentul de deschidere s-a distins față de celelalte evenimente prin cooptarea, între cei care au avut discursuri sau comentarii, a unor personalități din medii diverse: diplomatie, sectorul non-profit, sectorul asociațiilor de tineret etc. **Pentru celelalte evenimente, nu a mai fost aceeași situație:** majoritatea invitaților vorbitori au fost de natură politică social-democrată, cu câteva excepții de prezență din mediul academic. Astfel, primul eveniment din țară, care a avut loc la Arad, la aproape două luni distanță de la lansarea consultărilor cetățenești, i-a avut ca invitați pe Ministrul delegat pentru Afaceri Europene; Aurel Ardelean, Rector – Fondator și Președinte al Universității de Vest "Vasile Goldiș"; Dorel-Gheorghe Căprar, Președintele Comisiei pentru apărare, ordine publică și siguranță națională din Camera Deputaților; Vasilică Damian, subprefect al județului Arad. La următoarea consultare din serie, cea de la Constanța, invitați au fost același Victor Negrescu precum și primarul Constanței, un reprezentant al guvernului în teritoriu, doi reprezentanți din Parlamentului României, precum și rectorul universității Ovidius, partener al evenimentului. La evenimentele care s-au petrecut în orașe fără universități, invitații au fost exclusiv politicieni, reprezentanți ai coaliției de guvernare, cu o singură excepție: consultarea cetățenească de la Negrești-Oaș, unde singurul invitat a fost Ministrul delegat pentru Afaceri Europene. O serie de invitați mai diversă a revenit doar la evenimentul de concluzie al consultărilor unde au fost invitați aceiași vorbitori de la evenimentul de deschidere, cu câteva excepții.

Un eveniment care a ieșit din tipar a fost cel din Bacău, unde 300 de tineri din oraș au fost invitați la consultare pentru a-și spune părerea despre Europa și despre ce își doresc ei de la Uniunea

Europeană în viitor. Este semnificativ poate faptul că principala concluzie care a reieșit din această dezbatere cu tinerii a fost aceea că este nevoie de mult mai multe informații despre UE în școlile și liceele din România.

O altă diferență între evenimentul de lansare și celelalte evenimente a fost lipsa de vizibilitate și de promovare a consultărilor din țară.

De altfel, lipsa de vizibilitate și de comunicare, dar și promovarea efectivă a calendarului de evenimente, par să fi fost unele dintre cele mai importante probleme ale seriei de consultații. În primul rând, nu a existat un calendar de evenimente prezentat la ceremonia de deschidere sau la oricare moment ulterior. Evenimentele din țară au fost anunțate disparat, iar faptul că un site dedicat acestor consultări nu a fost realizat, a făcut ca anunțurile despre organizarea evenimentelor să fie limitate în răspândire. Principalele canale de comunicare au fost rețelele sociale, precum și site-urile ce țin de Ministrul delegat pentru Afaceri Europene (afacerieuropene.mae.ro/ romania2019.ro) sau site-ul IER. Acestora s-au adăugat referirile la evenimente prezente preponderent în presa locală, cu o prezență limitată în presa centrală când vine vorba despre evenimentele din afara Bucureștiului. De asemenea, referirile la consultările cetățenești pe site-urile anterior menționate sunt reactive, publicate după încheierea consultării în cauză. Mai mult, chiar și referirile de după desfășurarea evenimentelor pe site-urile mai sus menționate tind să se piardă în numeroasele informații publicate pe acele site-uri. Site-urile folosite de ministrul delegat conțin informații despre pregătirile pentru preluarea Președinției Consiliului UE, precum și alte informații despre activitatea ministrului, unele dintre ele, cum este, de exemplu, lansarea unui alt format de dezbateri cu tematică europeană de același ministru, la câteva săptămâni de la lansarea consultărilor analizate aici, care ar fi

putut induce în eroare persoanele neavizate. Evenimentele au fost anunțate înainte de începere doar pe rețelele sociale, unde au fost create evenimente, care însă au avut un impact mic, strângând, în medie, doar 10-20 reacții. O altă cale de diseminare a informației despre evenimente a fost presa locală, dar și în acest caz, acestea au fost anunțate cu 1-2 zile, maximum 3, înainte de data desfășurării evenimentului.

Cu toate că vizibilitatea evenimentelor a fost redusă, participarea la consultări a fost suficient de consistentă pentru a trage concluziile că există interes în România pentru astfel de dezbateri. Participarea medie fizică a depins mult de mărimea orașului unde s-a desfășurat evenimentul, cu o medie de 100-150 de persoane în orașele mari, cum au fost Aradul, Constanța sau Craiova, și o medie de câteva zeci de participanți în orașele mici: Fălticeni, Panciu, Negrești-Oaș, Bârlad. O diferență de participare semnificativă se vede în mediul online, unde transmisiunile live pe rețelele de socializare au strâns în medie 2000 de vizualizări. Evenimentul de lansare, dar și cel de concluzie, au întrecut toate evenimentele ulterioare prin vizibilitate și amploarea participării, atât în mediul fizic, cât și în cel online.

Dezbaterile au fost la fel de animate la toate evenimentele, deși temele de discuții ridicate de participanți au tins să devină tot mai localizate pe măsură ce locul de desfășurare al evenimentului a fost tot mai redus în dimensiuni. Cu toate acestea, răspunsurile la întrebări au fost, preponderent, aceleași, cu mici diferențe care au ținut din nou de varietatea mărimii orașelor care au găzduit evenimentele. Răspunsurile din orașele mari au fost puțin diferite de ale respondenților participanți la evenimentele din orașele mici, însă în mare parte a existat un consens asupra răspunsurilor oferite la întrebări.

Pentru evenimentul de lansare, a fost publicată de către IER și o sinteză a evenimentului în care au

fost prezentate diferite date despre eveniment, dar acest demers a fost sistat pentru celelalte evenimente succesive. În cele din urmă, informațiile despre răspunsurile obținute în urma consultărilor au fost prezentate de către Ministrul Delegat pentru Afaceri Europene, Victor Negrescu, în cadrul conferinței finale a consultărilor din 8 octombrie. Din prezentarea ministrului a reieșit și unul dintre principalele avantaje ale formatului ales de către organizatori și anume calitatea datelor obținute de la respondenți: acestea fiind ușor cuantificabile, clare, ușor de comparat, analizat și prezentat.

Este interesant în context să prezentăm și principalele concluzii care au reieșit din prezentarea ministrului. Astfel, posibilitatea de a călători liber și de a munci în Europa a fost principalul beneficiu al apartenenței la UE perceput de respondenți din toată țara în timp ce posibilitatea de a accesa fonduri europene s-a plasat pe un distant loc secund. Mai departe, marea majoritate a cetățenilor consultați au caracterizat bilanțul aderării României la UE ca fiind bun sau satisfăcător, o percepție uniformă în toată țara. Este interesant și faptul că un procent covârșitor (80%) dintre respondenți și-au exprimat dorința de a vedea o viitoare UE mai solidară, mai unită și mai puternică ca răspuns la o întrebare care a listat ca variante de alegere cele cinci scenarii propuse de Comisia Europeană pentru viitorul UE. Și mai interesant, procentul care a ales opțiunea ca UE să continue pe drumul actual a fost infim. Totodată, cetățenii consultați au indicat „creșterea coeziunii economice și sociale” și „promovarea politicii agricole și de coeziune” ca fiind domenii prioritare care ar trebui luate în considerare de Președinția României la Consiliul Uniunii Europene.

Răspunsurile la aceste întrebări, clare, ușor de cuantificat și comparat, indică însă și o șansă ratată de a crea o consultare cu adevărat

europeană, care ar fi permis compararea răspunsurilor date de cetățenii din diferite state membre ale Uniunii Europene la întrebări despre viitorul Uniunii Europene. În schimb, întrebările au fost limitate la un context național, cu puține excepții de întrebări cu adevărată rezonanță pan-europeană. Organizatorii de la București au eșuat să explice în termeni clari rezonanța acestei campanii la nivel european, ba mai mult, așa cum a reieșit din [discursul](#) fostului ministru Negrescu de la conferința finală a campaniei, au preferat să arondeze întreaga campanie unui demers de cristalizare a priorităților Președinției României la Consiliul UE. Astfel, ne putem doar imagina dificultatea persoanelor care se vor ocupa de încheierea unui raport final care să realizeze o viziune coerentă a cetățenilor din statele membre asupra viitorului Europei.

5. Concluzii și recomandări

Consultările cetățenești pentru viitorul Uniunii Europene s-au încheiat la începutul lunii octombrie în România. Consultările cetățenești au fost implementate în România prin intermediul aparatului de lucru al Ministrului delegat pentru Afaceri Europene, în colaborare cu Institutul European din România. Această modalitate de organizare top-down a avut anumite avantaje, dar și însemnate limitări. Diversitatea locațiilor alese pentru consultările cetățenești, dar și diversitatea participanților din public, a fost un important punct forte al consultărilor. De asemenea, diversitatea temelor discutate au adus plus valoare seriei de consultări. Formatul ales pentru dezbateri a excelat prin capacitatea de a integra publicul participant în dezbateri, interactivitatea cu mediul online precum și prin

producerea rapidă a unor rezultate cuantificabile, ușor de analizat și comparat.

Pe de altă parte, organizarea consultărilor a suferit din diferite puncte de vedere. Lipsa vizibilității evenimentelor în spațiul public a fost o importantă problemă, care ar trebui adresată în viitor. Lipsa unui site dedicat și a unui calendar de evenimente au fost cauzele principale ale lipsei de vizibilitate a consultărilor cetățenești. **Deși consultările au excelat prin diversitatea publicului căruia s-au adresat, s-au remarcat, pe de altă parte, și prin lipsa de diversitate a vorbitorilor invitați.** Cvasi-majoritatea acestor invitați au fost politicieni aparținând coaliției de la guvernare. Mai mult, diversitatea locațiilor nu a înlocuit numărul relativ mic de consultări realizate în România, comparativ cu alte state membre. În plus, campania de consultări nu a reușit să reflecte integral la nivel local campania mai largă, pan-europeană. Nu a fost oferită participanților percepția că sunt parte integrală dintr-un demers european, iar decizia de a marșa în principal pe întrebări care țin de percepții naționale a subminat nevoia de a avea o dezbatere între toți cetățenii europeni asupra viitorului Europei.

Cu toate acestea, dezbaterile au fost productive și au arătat interesul românilor, chiar și în orașele mici, pentru tematici europene. Răspunsurile la întrebările legate de viitorul Europei au arătat că românii participanți la dezbateri rămân în proporție covârșitoare pro-europeni și sunt încrezători în viitorul Uniunii.

Pornind de la experiențele din alte state membre, dar și de la propuneri realizate de organizații europene, cum a fost [raportul realizat de European Policy Centre](#), care a prezentat o analiză a consultărilor la nivel european, Europuls propune anumite recomandări pentru îmbunătățirea organizării unor astfel de consultări sau dialoguri cetățenești în România.

Astfel, **vizibilitatea consultărilor** în spațiul public poate fi crescută prin întreprinderea unei campanii susținută de promovarea consultărilor cu cel puțin o lună înainte de începerea efectivă a dezbaterilor. Acest proces trebuie completat de realizarea unui site dedicat consultărilor, care să publice un calendar concret al perioadei de consultări, cu date și locații prestabilite.

Promovarea consultărilor naționale trebuie completată de o promovare susținută a procesului european de consultare pentru a da un sens cât mai larg dezbaterilor și a le integra în procesul pan-european de consultare. Cetățenii statelor membre participă la crearea unui destin comun, anume viitorul Uniunii Europene, și este esențial ca acest dialog între cetățeni, indiferent de granițele statelor membre, să fie facilitat, nu fragmentat. Astfel, o colaborare cât mai strânsă cu celelalte state membre ar fi de bun augur. Prin această colaborare, s-ar putea face schimb de experiențe și de practici. Mai mult, după fiecare dezbatere s-ar putea obține răspunsurile la întrebările puse publicului în consultări din alte state membre. Aceste răspunsuri pot fi apoi prezentate în următoarele consultări, pentru a oferi participanților la dezbateri un sentiment de apartenență la un demos european și de a avea cunoștință despre pozițiile față de viitorul Europei luate de alți cetățeni ai Uniunii. Dar aceasta se poate realiza doar printr-o colaborare strânsă cu celelalte organizații care răspund de consultările cetățenești în celelalte state membre. O astfel de colaborare s-a putea realiza prin înființarea, la nivel european, a unui Secretariat european care să coordoneze aceste consultări, Secretariat format din reprezentanți ai unor Secretariate naționale, ce vor fi responsabile de organizare în statele membre. Acest Secretariat european ar putea conveni și un set comun de întrebări, pe baza chestionarului online realizat de Comisia Europeană, care să fie diseminat în cadrul consultărilor de la nivel local.

Multe dintre limitările inerente unei abordări de tip top-down din partea decidenților politici pot fi îmbunătățite prin deschiderea procesului de organizare pentru parteneri din societatea civilă, mediul privat, mediul academic sau alte organisme relevante. Acestea se pot organiza în Secretariatul național pentru implementarea consultărilor și realizarea și administrarea unui site dedicat, precum și a unei strategii de promovare și a unei varietăți de formate de dezbateri, care să se plieze pe realitățile din locațiile unde urmează ca dezbaterile să fie realizate. De altfel, integrarea în procesul de organizare a consultărilor a cât mai multe organizații din societatea civilă ar duce la îndeplinirea unui principiu foarte important pentru succesul dezbaterilor, anume pluralitatea opiniilor și a pozițiilor. Un transfer al responsabilităților de organizare spre un Secretariat național apolitic ar transforma consultările într-un exercițiu deschis tuturor actorilor interesați de viitorul Europei, fie ei din sfera politică sau din societatea civilă.

Un raport final al consultărilor va fi prezentat în cadrul Consiliului European, cu toate acestea publicarea unui raport național al consultărilor realizat de către organizatorii campaniei din România este mai mult decât necesar. O dezbateră publică pornind de la rezultatele consultărilor ar continua demersul de reflecție asupra viitorului Europei.

AUTOR

Dumitru OPRIȚOIU

Manager de proiect EUROPULS

DESPRE

Europuls – Centrul de Expertiză Europeană

Centrul de Expertiză Europeană EUROPULS este o organizație non-guvernamentală înființată în anul 2010 la Bruxelles de un grup de experți români în afaceri europene. Scopul acesteia este acela de a promova procesul de integrare europeană în România dar și de a contribui la dezvoltarea unui spațiu public european. Europuls urmărește să încurajeze dezbaterile publice pe teme europene prin articole și studii, precum și prin organizarea de dezbateri, ateliere de lucru și conferințe, printre participanții la aceste evenimente numărându-se comisari europeni, europarlamentari români și străini, lideri politici, reprezentanți ai societății civile, experți și jurnaliști.

Europuls este inițiatorul și principalul organizator al EUROSFAT, forumul anual dedicat dezbaterilor pe teme europene și partener fondator al proiectului RO2019 pentru sprijinul Președinției Române a Consiliului UE din 2019.

Asociația Europuls, înființată în 15 martie 2010 și înregistrată oficial atât în România cât și în Belgia, este complet independentă de orice organism cu caracter politic.

www.europuls.ro

Copyright © 2018 Europuls – Centrul de Expertiză Europeană

Toate drepturile sunt rezervate, conform Legii nr. 18/1996 privind drepturile de autor. Întregul conținut al documentului, indiferent de natura lui (text, imagini, elemente grafice, etc.) este proprietatea Europuls – Centrul de Expertiză Europeană. Conținutul nu poate fi reprodus, modificat, transferat, distribuit, republicat, copiat sau transmis în orice alta formă fără permisiunea prealabilă a Europuls.